

Tid: Mandag den 11. marts klokken 12.00-16.00
Sted: Lægeforeningen, Kristianiagade 12, 2100 Kbh. Ø, mødelokale: M3 (Dampvaskeriet)
Afbud: Dorte Gyrd-Hansen, Henriette Svarre Nielsen, Jørgen Vestbo

1. Frokost, velkomst, dagens program og præsentationsrunde

Morten Grønbæk bød velkommen til mødet, særligt til de nye rådsmedlemmer der deltog i et rådsmøde for første gang, og præsenterede dagens program.

Præsentationsrunde, hvor Rådets medlemmer, både nye og erfarne, præsenterede sig selv.

2. Præsentation af Vidensrådets baggrund og fokus i 2011-2018

Morten Grønbæk gennemgik Vidensrådets historie. Helt tilbage fra oprettelsen af Ernæringsrådet i 1992, gennem flere andre råd, indtil etableringen af det nuværende Vidensråd for Forebyggelse i 2011.

Han gennemgik organiseringen af sekretariatet, rådsmedlemmerne og Koordinationsforum og beskrev den gennemgående profil for Vidensrådet, som er at samle, bearbejde og formidle forskningsbaseret viden om forebyggelse og rådgive om mulige løsninger på sundhedsudfordringer, blandt andet ved at sætte folkesundhed og sundhedsfremme på dagsordenen.

Morten Grønbæk gennemgik hvilke kommunikationsformer, Vidensrådet benytter sig af i implementeringen af den viden, der indsamles:

- Temarapporter, herunder sammensætning af arbejdsgrupper og dannelse af grupperne
- Opdatering af eksisterende temarapporter
- Temakonferencer og debatmøder
- Faglige artikler, pressedækning i brede medier, kronikker og debatindlæg, statusartikler i ugeskriftet
- Faglige oplæg
- Indsatser i samarbejde med interessenter og alliancepartner.

Beskrivelse af målgrupper: Beslutningstagere, fagprofessionelle, borgere i Danmark.

Rammerne for rådsmedlemmernes arbejde er:

- Aktiv deltagelse i rådsmøderne
- Reviews af Rådets temarapporter
- Deltagelse i arbejdsgrupperne, evt. formandskab for en arbejdsgruppe, også selv om emnet for temarapporten ligger en lille smule uden for rådsmedlemmets forskningsområde
- Medvirke i kronik- og debatskrivning og almindelig medieomtale
- Faglige indlæg om temarapporterne på konferencer og møder

Morten Grønbæk gennemgik det strategiske fokus for de to foregående strategiperioder:

I perioden 2011-14 var det "fup eller fakta i sundhedsbudskaber", der var fokusområde. Det handlede fx om kaffe, træning, overvægt, livsstilsændring blandt psykisk syge og supermotionisme.

I perioden 2015-18 var det "forebyggelse blandt børn og unge og social ulighed i sundhed", der var fokusområde.

3. Siden sidste rådsmøde

Presse og kommunikation:

Morten Grønbæk orienterede om mediedækningen i den forgangne periode: Vidensrådet har været omtalt i pressen omkring 40 gange siden nytår. De væsentligste emner i perioden har været:

- Mental sundhed
- Ulighed i sundhed/forebyggelse
- Rygning
- Kaffe
- Overvægt/mad og måltider

Vidensrådet arbejder kontinuerligt med at sætte dagsordenen og implementere budskaberne, som hviler på Rådets arbejde, i kronikker og debatindlæg i forskellige medier. I slutningen af februar bragte vi fx et debatindlæg på Altinget.dk omkring rygning og argumenterne for markant hævede priser på tobak.

Hovedbudskaber i kronikken:

- Flere unge begynder at ryge, modsat fx Norge
- Rygning handler ikke kun om tidlig død, men også om mange flere skrantår
- Det er ikke kun et frit valg at være ryger, fordi man starter i en ung alder, og det er afhængighedsskabende

Rådets kommunikationskonsulent, Susanne Vigsø Grøn, orienterede om Rådets tilstedeværelse på de sociale medier: På Facebook har Rådet omkring 2200 følgere, og vi tilstræber at bringe 1-2 opslag om ugen på Facebook. Vores opslag har typisk en rækkevidde på 1500-4500. På Twitter har Vidensrådet omkring 740 følgere. Det er primært organisationer og personer inden for sundhed og forebyggelse, journalister og politikere. Rådet planlægger også at oprette en profil på LinkedIn, fordi vi vurderer, at det her vil være muligt i endnu højere grad at ramme vores målgruppe.

Konference:

Næstformand i Vidensråd for Forebyggelse, Bente Klarlund Pedersen, orienterede om en netop afholdt konference om forebyggelse af overvægt blandt børn og unge under titlen "Hvordan får vi bugt med det fedmefremmende samfund?". Konferencen blev holdt i Domus Medica og var særdeles populær, i og med at de 120 pladser relativt hurtigt blev udsolgt.

Formålet med konferencen var at løfte en del af ansvaret for overvægt blandt børn og unge væk fra den enkelte families skuldre og over på samfundet. Blandt andet ved at identificere levevilkår og indsatser, der bedst mindsker den sociale ulighed i forekomsten af overvægt.

Otte oplægsholdere kom på konferencen med deres respektive bud på årsager til fedme-epidemien og mulige indsatser. Emnerne for deres oplæg var:

- Den psykosociale faktor
- Modgang i barndommen
- Familieperspektivet
- Tidlig ernæring
- Fysisk aktivitet
- Øget skærmtid
- Kommercielle interesser
- Interventioner over for børn og familier

Konferencen sluttede med en paneldebat med deltagelse af KL, detailhandelen, en ledende sundhedsplejerske, Lægeforeningen, Hjerteforeningen og Novo Nordisk Fonden.

4. Orientering fra Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsens enhedschef for forebyggelse, Niels Sandø, der medvirker på rådsmøderne som observatør, orienterede om seneste nyt fra sit gebet:

- I løbet af foråret vil der udkomme anbefalinger om livsstilsinterventioner i forhold til svær overvægt.
- Der kommer nye svangre-anbefalinger, som lægger op til mere differentierede tilbud, og som har lidt mere fokus på, hvad der virker i forhold til tidlig indsats.
- Der vil blive sat fokus på alkohol. Blandt andet med fokus på alkoholbehandlingen, kvaliteten af alkoholbehandlingen og kompetencerne hos behandlerne, og om man får inviteret de rette borgere ind i behandlingen. Der vil også blive kigget på genstandsgrænserne igen og på, om der er kommet ny viden og evidens til, som giver anledning til at justere på dem.
- I slutningen af året vil Sundhedsstyrelsen udkomme med en rapport og afholde en konference, der har fokus på ulighed i sundhed. Det er planen, at rapporten om social ulighed skal gentages med jævne mellemrum, og at der skal være mulighed for at inkludere delemner som fx ældre, psykisk sygdom etc.
- I forbindelse med satspuljen er der blevet etableret et center for digital sundhed, som vil se på, om der er forskning og evidens på området, som giver anledning til fx at komme med anbefalinger for skærmtid for forskellige aldersgrupper. Der vil også blive kigget på skærmtid i sammenhæng med fx søvn, trivsel og flere andre emner, og der vil blive set på, hvordan andre lande forholder sig til anbefalinger på området.
- Sundhedsstyrelsen vil også begynde at kigge mere fokuseret på den generelle kvalitet af ydelserne i kommunerne, også inden for forebyggelse.

5. Orientering om igangværende og kommende projekter

Unge alkoholkultur til debat:

Arbejdsgruppeformand, og nu også rådsmedlem, Janne Tolstrup, orienterede om alkoholrapporten, der er den næste temarapport, som Vidensrådet lancerer ved en konference 26. juni:

Vi har stadig en udfordring med danske unges alkoholforbrug, herunder deres meget fuldskabsorienterede måde at drikke på, som er forbundet med en lang række kort- og langsigtede negative konsekvenser. Unge begynder at drikke alkohol senere, til gengæld har de en meget stejl

indkøringskurve, når de begynder på en ungdomsuddannelse, hvor de meget pludseligt begynder at drikke store mængder af alkohol.

Et højt alkoholforbrug er mere problematisk for nogle unge end for andre, og risikoadfærd samler sig særligt omkring nogle grupper af unge.

Formålet med rapporten er at samle den videnskabelige viden om årsager til og forebyggelse af et højt og problematisk alkoholforbrug blandt unge. Det er planen, at rapporten skal være et indspark i debatten om, hvad der fremadrettet skal fokuseres på, og hvad vi kan gøre, for at få en sundere alkoholkultur i Danmark, hvor færre unge debutterer for tidligt og drikker for meget.

Rapporten er nu sendt i høring i Rådet og til eksterne eksperter.

Oplægget om rapporten afstedkommer flere spørgsmål og kommentarer fra Rådet som arbejdsgruppemanden svarede på og vil tage med tilbage til arbejdsgruppen til drøftelse.

Børn og unges mentale helbred:

Rådsmedlem Merete Nordentoft, der er medlem af den arbejdsgruppe, der arbejder med at opdatere den eksisterende rapport om børn og unges mentale helbred orienterede om status på dette projekt:

Formålet med rapporten er at opdatere med nye tal for status og udvikling i forekomsten af psykiske symptomer og lidelser, at udbygge rapporten med en sundhedsfremmende dimension, at udbygge afsnittet om de emotionelle lidelser, og at give bud på hvad der fremadrettet kan og bør gøres.

Arbejdsgruppen er i mål med at opdatere en hel del af tallene i den gamle rapport, men afventer tilladelse fra Danmarks statistik til adgang til nye diagnosetal. Der er desuden taget hul på at arbejde med, hvordan forebyggelsespotentialekapitlet skal opdateres.

Planen er, at den opdaterede rapport sendes i høring i juli-august 2019, og at den offentliggøres ved en konference i efteråret 2019.

Sårbare gravide:

Fagkonsulent i Vidensrådets sekretariat, Line Nielsen, orienterede om temarapporten om tidlig indsats og sårbare gravide. Baggrunden for projektet er, at den sociale ulighed i sundhed starter tidligt i livet, og formålet er at sætte fokus på forebyggelse i forbindelse med graviditet og fødsel.

Arbejdet med temarapporten er endnu i en meget tidlig fase. Planen er at udkomme med en temarapport og afholde en konference i løbet af foråret 2020.

Kommende projekter:

Fagkonsulent i Vidensrådets sekretariat, Line Nielsen, orienterede om den kommende rapport om mental sundhed blandt 0-9-årige:

TrygFonden har givet tilsagn om midler til en temarapport om de 0-9-åriges mentale sundhed. Baggrunden for projektet er, at børns mentale sundhed er afgørende for folkesundheden, men vi mangler overblik over mental sundhed i denne aldersgruppe. Der mangler viden om de bedste muligheder for sundhedsfremme og forebyggelse.

Som en del af arbejdet vil der ligge en begrebsafklaring for, hvordan man måler mental sundhed hos så små børn.

Ambitionen er at offentliggøre en temarapport ved en konference i maj-juni 2020.

Risikoadfærd blandt unge:

Konstitueret sekretariatschef, Kirstine Krogholm, orienterede om temaet "Risikoadfærd blandt unge". Rådet har fået SATS-pulje-midler til at afdække social ulighed i unges brug af rusmidler og give handlingsanvisende bud på, hvordan unges brug af rusmidler kan reduceres. Jævnlig brug af rusmidler svækker indlæringssevnen og hukommelsen og mindsker evnen til at fastholde og fuldføre uddannelse/arbejde.

Der mangler viden om, hvilke indsatser der skal til for at forebygge risikoadfærd blandt unge. Projektet vil bygge videre på tidligere rapporter om cannabis og alkohol.

Det er endnu ikke afgjort, om emnet vil blive afdækket i en temarapport, ved en konference eller begge dele. Projektet starter op i august 2019.

6. Idegenereringsproces om kommende projekter og aktiviteter

Rådsmedlemmerne blev delt ind i fire grupper, som gennem en idegenereringsproces fik samlet en palette af mulige temaer, Rådet kan arbejde med i den kommende periode.

Drøftelserne af hvilke temaer Vidensrådet fremadrettet skal arbejde med vil fortsætte på næste rådsmøde d. 25. juni 2019.

7. Drøftelse af Vidensrådets strategi for 2019-2022

Under dette punkt foregik en idegenereringsproces og dernæst afstemning blandt rådsmedlemmerne omkring ønsker til Vidensrådets strategiske fokus for den kommende periode.

Mange gode forslag blev bragt i spil. Processen herfra er en yderligere bearbejdning og kvalificering, som vil blive drøftet på næste rådsmøde d. 25. juni 2019.

8. Tak for i dag